

5.

SOCIJALNE REFLEKSIJE DIGITALNE EKONOMIJE

- *Da li Internet povećava nejednakost, ubija romantiku i smanjuje slobodu ?*

INFORMATIČKO DRUŠTVO

DIGITALNA EKONOMIJA

STRAH I NADA ?!?

DA LI SE LJUDI POVLAČE U SVOJ ANTISOCIJALNI ELEKTRONSKI SVIJET?

DA LI će IT POČETI DA DOMINIRA NAMA?

SVE VEĆA INTEGRACIJA LJUDSKOG MOZGA I INFORMACIONE TEHNOLOGIJE

“ŠTO VIŠE INFORMACIJA TO MANJE SLOBODE”

- Tehnološke snage koje je naša vrsta «pustila sa lanca» predmet je podložen ispitivanju a ne sudbini.

Jesmo li već izgubili rat sa Dark Net-om i Deep Web-om?

Da li se deformisala velika i humana ideja?

Kompanije, pojedinci i zajednice zahvaljujući interentu saradjuju kao nikada do sada stvarajući novu vrijednost a sve na setu principa 21.vijeka:

- Kolaboracija**
- Otvorenost,**
- Dijeljenje (zajedničko korištenje resursa),**
- Medjuzavisnost, i**
- Integrisanost**

Digitalna ekonomija je socijalna ekonomija. Mobilni telefon koristi 80 posto svjetske populacije. Novi socijalni svijet transformiše način kako stvaramo vrijednosti, radimo, učimo, podižemo djecu, jednom riječju kako mislimo. Sve to postaje socijalno-društveno

a da li je sve baš tako?

ACTA

Anti-Counterfeiting Trade Agreement Trgovinski sporazum protiv falsifikacije

Zaštita intelektualne svojine

vs.

Sloboda izražavanja i privatnost

Google i Facebook se hvale da nas bolje
poznaju od nas samih

eZdravstvo i Wireless tehnologije

- * Sistemi monitoringa za kućno zdravstvo:
 - * Wireless monitoring glukoze
 - * Mjerenje krvnog pritiska
 - * Praćenje tjelesne težine
 - * Monitoring kvaliteta sna
 - * Monitoring rada i otkucaja srca
 - * Medicinsko praćenje its.
- * Tehnologije su već dostupne i relativno jeftine
- * Potencijal da se smanje troškovi zdravstva

Dva velika pitanja:

- 1. Da li informatičko društvo-digitalna ekonomija – znači u konačnom više slobode, ili informatičko društvo – digitalna ekonomija znače u konačnom manje slobode?**
- 2. Da li digitalna ekonomija znači da ćemo imati ekonomiju temeljenu na radu računara (u procesorskom, kreativnom pa i intelektualnom smislu) umjesto ekonomije temeljene na radu zaposlenih – živih ljudi?**

ŠTA JE SLOBODA?

**SLOBODAN ČOVJEK JE ONAJ KOGA NIKO NE
OMETA DA UČINI ONO ŠTO ŽELI – Hobs**

**“SLOBODA JE ČOVJEKOVA PRORODNA
SKLONOST DA ČINI ONO ŠTO ŽELI, OSIM
AKO GA U TOME SPREČAVA SILA ILI
ZAKON”, Justinijanov zbornik, 530. p.n.e.**

**ČOVJEK JE SLOBODAN KADA SE ON
POKORAVA ZAKONIMA MORALNOSTI
KOJE NALAZI U SAMOM SEBI A NE U
SPOLJAŠNJEM SVIJETU - Kant**

**“ŠTO VIŠE INFORMACIJA TO VIŠE SLOBODE”
“ŠTO VIŠE INFORMACIJA TO MANJE SLOBODE”**

ČOVJEK POSTAJE SLOBODAN I AUTONOMAN JEDINO POSREDSTVOM BORBE PROTIV PRIRODNIH SKLONOSTI

/Kantova etička teorija/

“..Ti si dobar.. Nije tačno. Apsolutno nije tačno. U meni ima zla makar koliko u drugim ljudima. Ono gdje bih sam sebi odao izvjesno priznanje, to je rigorozna odluka , odnosno sposobnost da kontrolišem sebe i sopstveno zlo. U meni kuljaju ljubomora, zavist, podlost, poriv za osvetom, proplamsaji ljute mržnje. Da ih ne kontrolišem, imali biste posla s jednim od najlošijih ljudi koje ste ikada upoznali. Kontrola, to je ključna riječ”

KO JE OVO REKAO?

SLOBODA KAO OSLOBAĐANJE OD NEOSTVARIVIH ŽELJA

AKO USTANOVIM DA SAM SPOŠOBAN DA URADIM TEK MALI DIO ONOGA ŠTO ŽELIM, ILI ČAK NIŠTA, DOVOLJNO JE DA OGRANIČIM ILI SUZBIJEM SVOJE ŽELJE KAKO BI POSTAO SLOBODAN – Džejms Mil / negativno određenje slobode/

ISTINSKI JE SLOBODAN ONAJ KO ŽELI ONO ŠTO MOŽE DA UČINI, I ČINI ONO ŠTO ŽELI – Ruso

ZNANJE I LJUDSKA PRIRODA

- * Veličanstveni i uznemiravajući dometi znanja - dekodiranje ljudskog gena, kloniranje biotehnologija i sl. Mi ljudi smo intelektualno napredovali do stepena u kojemu prilično brzo možemo razumjeti sistem, funkciju i dinamiku genoma u većem dijelu njegove zastrašujuće složenosti. Međutim, emocionalno smo još uvijek majmuni – sa svim prtljagom ponašanja koje nosi to nasljeđe.

DA LI NEPROSVIJEĆENI ČOVJEK MOŽE BITI **SLOBODAN?**

NEZRELI I NEPROSVEĆENI MORAJU BITI NAUČENI DA KAŽU SEBI: "SAMO ISTINA OSLOBAĐA, A JEDINI NAČIN DA SAZNAM ISTINU JESTE DA DANAS SLIJEPO IZVRŠAVAM ONO ŠTO MI VI, KOJI ZNATE NAREĐUJETE, NA ŠTA ME PRISILJAVATE, I DA BUDEM POTPUNO SVJESTAN DA ĆU SAMO TAKO DOPRIJETI DO VAŠE JASNE VIZIJE I BITI SLOBODAN POPUT VAS" – Ogist Kont

NIKO NE MOŽE DA ME NATJERA DA BUDEM SREĆAN NA NJEGOVA NAČIN - Kant

**Da li nas Internet prosvjeđuje?
Ja ne znam šta hoću, to će mi It kompanije reći
sa svojim novim proizvodima 😊**

SLOBODA KAO DJELOVANJE ILI KAO MOGUĆNOST DJELOVANJA

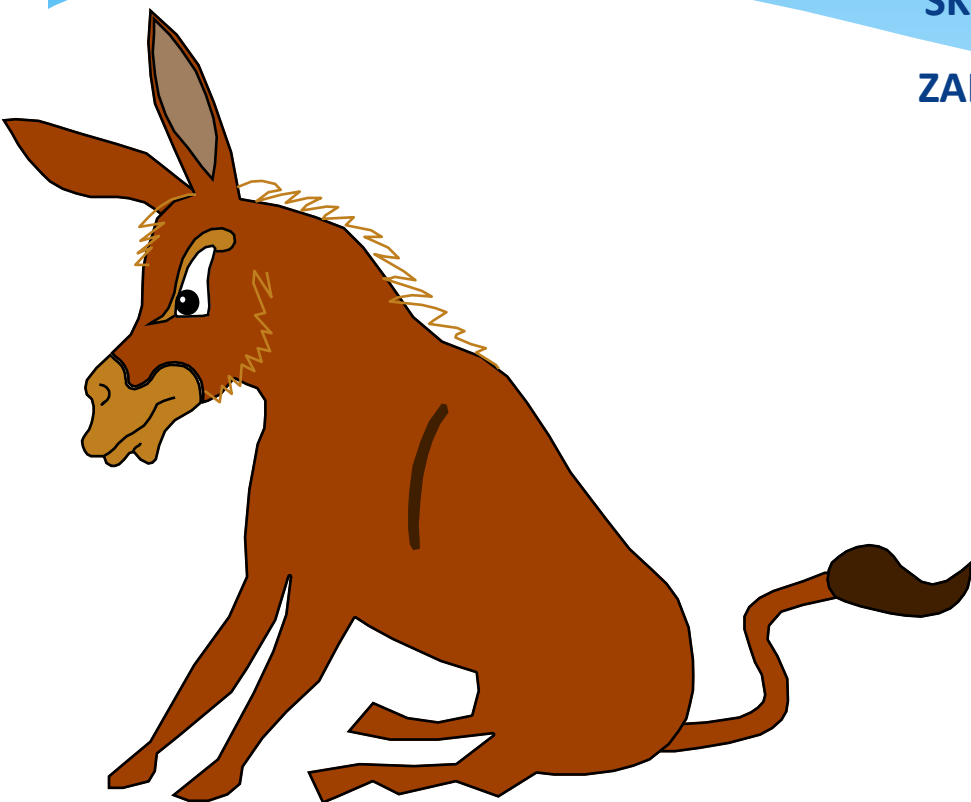
***SLOBODA JE SPONTANA, RACIONALNA AKTIVNOSTI CJELOVITE,
INTEGRALNE LIČNOSTI – Erich From***

***SLOBODA JE VIŠE MOGUĆNOSTI DJELOVANJA NEGO SAMO
DJELOVANJE – Isaija Berlin***

AKO MI JE DATO PRAVO DA IZAĐEM KROZ OTVORENA VRATA A JA TO NE UČINIM, VEĆ
RADIJE MIRNO SJEDIM I VEGETIRAM, NE MOŽE SE REĆI DA SAM ZBOG TOGA MANJE
SLOBODAN

SLOBODA KAO SLOBODA IZBORA

LJUDI NAJVIŠE STRAHUJU OD SLOBODE IZBORA,
OD TOGA DA BUDU OSTAVLJENI DA SAMI
PIPAJUĆI TRAŽE PUT U MRAKU, A CRKVA JE
SKIDAJUĆI ODGOVORNOST SA NJIHOVIH PLEĆA
UČINILA DA DOBROVOLJNO POSTANU
ZAHVALNI I SREĆNI ROBOVI – *Dostojevski* (BRAĆA
KARAMAZOVI – KAZIVANJE VELIKOG INKVIZITORA)

Da li informacija sama
po sebi nosi veću
slobodu izbora?

Da li tržište zasnovano na
informatičkoj ekonomiji nudi
veći ili manji izbor?

ZNANJE I SLOBODA – ZNANJE OSLOBAĐA

POZITIVNA DOKTRINA SLOBODE I RAZUMA

**Ne možemo hvaliti i osuđivati ne zato što znamo previše već
zato što znamo premalo**

Slobodan sam ako, i samo ako, planiram svoj život shodno sopstvenoj volji; planovi podrazumijevaju pravila; pravilo me ne pritiska i ne porobljava ako sam ga sam sebi svjesno nametnuo, ili slobodno prihvatio pošto sam ga razumio; nije, dakle važno da li sam ga izmislio ja ili neko drugi, pod uslovom da je razumno, odnosno, saobrazno nužnosti, ako razumem zbog čega stvari moraju biti takve kakve jesu, onda ću želiti da budu takve –
Marks

Strasti, predrasude, strahovi i neuroze dolaze od neznanja i nedostatka informacija, i poprimaju oblik mitova i iluzija.

Da li sa Internetom znamo previše ili premalo?

SLOBODA KAO RACIONALNO SAMOODREĐIVANJE – DA LI JE RACIONALAN ŽIVOT MOGUĆ?

Da li je racionalna život uopšte moguć, pogotovo kada je riječ o društvu a ne samo o pojedincu? Kako to postići? Želim da budem slobodan da živim onako kako mi moja racionalna volja nalaže, ali i drugi to moraju biti, kako da izbjegnem sukob sa njihovim voljama? Gdje se nalazi granica između mojih (racionalno utvrđenih) prava i jednakih prava drugih ljudi – Ruso, Kant i Fichte

**Da bi ljudi bili racionalni potrebno je obrazovanje ali
da li je to sve?**

**Nobrazovani su iracionalni pa su im potrebni i
spoljašnji zakoni i prinuda**

**I PRINUDA JE JEDNA VRSTA VASPITANJA UČIŠ
SE VELIKOJ VRLINI DA SLUŠAŠ BOLJE OD
SEBE A SVE TO DA BI TE ONI NAUČILI DA
POSTANEŠ RACIONALNO PA TIME I
SLOBODNO BIĆE JER KOD
NEOBRAZOVANIH STRAST JE JAČA OD
RACIJA**

***“PROCES OBRAZOVANJA NUŽNO SE ODVIJA
NA TAKAV NAČIN DA ĆEŠ TEK KASNIJE
SHVATITI RAZLOGE ZA ONO ŠTO JA ČINIM
SADA” – Fihte***

SLOBODA I ZAKONODAVSTVO

GDJE NEMA ZAKONA NEMA SLOBODE – Lok
SVAKI ZAKON JE KRNJENJE SLOBODE – Bentam

Sloboda nije nespojiva sa zakonodavstvom, naprotiv ona je u suštini istovjetna sa njim. Pojedinac mora da raskrsti sa svojom divljom neobuzdanom slobodom da bi je ponovo pronašao neokrnjenu u stanju zakonske zavisnosti – Kant

**U DEMOKRATSKOJ DRŽAVI PUNA INDIVIDUALNA
SLOBODA JE NESAGLASIVA SA TIRANIJOM VEĆINE**

Isaija Berlin

SLOBODA I ISTINA

Nema apsolutne istine jer ljudsko znanje nije potpuno i uvijek nesavršeno i nema jedne univerzalno važeće istine, svaki čovjek, svaka nacija, svaka civilizacija može ići svojim putem ka svojim ciljevima koji nijesu nužno u skladu sa putevima drugih, jer se i istine u koje oni vjeruju mijenjaju pod uticajem novih iskustava i sopstvenog djelovanja – Mil

Apsolutna istina se može utvrditi jednom i zauvijek, bilo metafizičkim putem ili teološkom raspravom – bilo neposrednim posmatranjem – Džejms Mil

KADA NAM JE DO NEČEGA STALO DA LI MOŽEMO VOLJETI ONOG KOJI ZASTUPA SUPROTNO MIŠLJENJE?

DA LI ISTINA UVIJEK MORA POBIJEDITI U POŠTENJOJ BORBI SA NEISTINOM?

Internet i istina?

- * Tvrdnja je istinita samo ako je podudarna sa činjeničnom stvarnošću.
- * Koliko nam društvene mreže pomažu da se upoznamo sa činjeničnom stvarnošću??

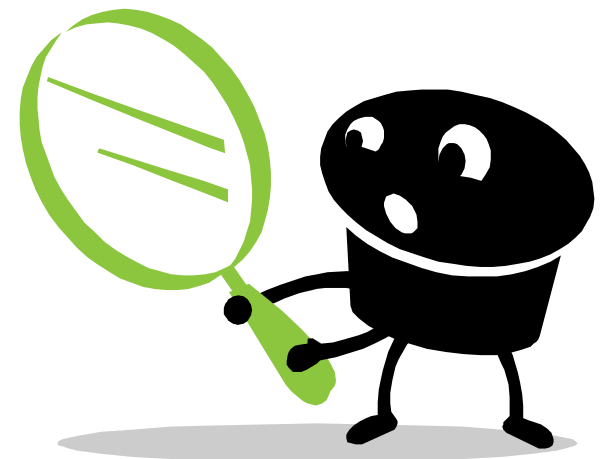
INFORMACIJA – RAZUIM – INTELIGENCIJA/SLOBODA

**ŠTA JE INTELIGENCIJA I DA LI RAČUNARI MOGU BITI INTELIGENTNI?
SPOSOBNOST SISTEMA DA SE PRILAGODI PROMJENAMA U SVIJETU I ŠTO JE
SPOSOBNOST VEĆA (ODNOSNO PREFINJENIJA SNAGA PRILAGOĐAVANJA)
SISTEM JE INTELIGENTNIJI.**

Iako reprodukovanje ljudskog mozga, njegovih milijardi mogućnosti i nenadmašnih sposobnosti ponovnog kombinovanja strogo spada u područje naučne fantastike, granice informatičke snage današnjih računara svakog mjeseca se pomijeraju

Da li je šah inteligentna igra?

Računarski program “X3D Fric” primorao je u 11.11.2004, šahovsku legendu Garija Kasparova na predaju. Program može da testira 90 miliona kombinacija u sekundi i da pomoću baze predvidi sve moguće završnice.

Matrica inteligencije

INTELIGENTI

VRIJEDNI

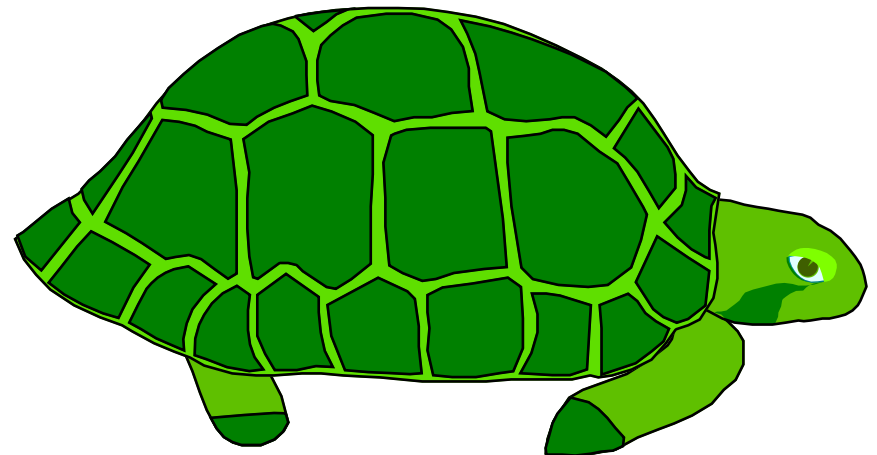
GLUPI

LIJENI

GLAVNI FAKTORI INTELIGENCIJE

(PA TIME I SLOBODE U RACIO SMISLU)

1. OSJEĆAJ (SPOSOBNOST PRIMANJE PODATAKA)
2. SKLADIŠTENJE PODATAKA
3. BRZINA OBRADJE PODATAKA
4. BRZINA MIJENJANJA PROGRAMA
5. EFIKASNOST PROGRAMIRANJA
6. RASPONI PROGRAMA

Šta kažu poznati?

- * Treba prihvatiti promjene koje pametne mašine donose društvu.. Danas dobijamo pravu vještačku inteligenciju...a čovjeku ostaje da radi ono što samo ljudi mogu da rade, a to je da sanjaju velike stvari!
 - * G. Kasparov
- * Do 2030. kompjuteri će postati pametniji od ljudi
Diter Zece

Šta kažu poznati?

- * Vještačka inteligencija predstavlja najveću šrijetnju sa kojom se susrijeće čovječanstvo.. U kontaktu sam sa najrazvijenijim tipovima vještačke inteligencije, stoga i znam o čemu govorim
 - * Ilion Mask – osnivač “Space-X” i “Tesle”

Šta kažu poznati?

- * Potencijal ljudskog mozga i vještačke inteligencije u principu je isti .. Ali vještačka inteligencija može da se usavršava sve većom brzinom. Takav tempo je nedostižan za evoluciju čovjeka... Razvoj visoke tehnologije bez procjene mogućih posljedica za čovjeka predstavlja veliku opasnost..ona može biti blagoslov u borbi protiv siromaštva i poboljšati životnu sredinu, ali i opasnost po postojanje čovječanstva ... **Stiven Hoking, 2017.**

Šta kažu poznati

- * Svijet treba da se pripremi za deceniju bola koju će u ekonomiji izazvati internet , te da svijet bitno treba da promijeni sistem obrazovanje kako bi naučili da radimo sa robotima te da tako ubalžimo udarac koji će u pogledu zaposlenosti izazvati automatizacija i internet ekonomija. Vještačka inteligencija će produžiti ljudski život ali će i ukinuti značajan broj radnih mjesta.

2017,

Džek Ma – generalni direktor Alibabe,

Iskustva XX i prvih godina XXI vijeka upućuju nas na to, da koliko god nauka i tehnika dovode do rješavanja mnogih problema, toliko njihov razvoj dovodi do stvaranja novih, često vrlo složenih nerješivih problema, na šta mnogi teoritičari dramtično upozoravaju

Da li je ljudska civilizacija dostigla sva znanja?

**NAUKA JE SAMO SKUP SISTEMATIZOVANIH INFORMACIJA O
SVEMIRU**

Ljudska je potreba za objašnjenjima i utjehama sasvim neugašena, priroda ljudske slobode je da traži sve više i više informacija. U tome i leži opasnost
Šta ako računari i roboti koje je čovjek konstruisao postanu svjesni svog postojanja?

Znači li to što više informacija to manje slobode?

ŠTA ĆE SE DOGODITI SA ČOVJEKOM, JADNIM ČOVJEKOM KOJI JE SVE ZAPOČEO?

U čemu je spas!

- * Nadam se da će dostupnost moje teze svima, podstaći ljude širom svijeta da gledaju gore, u zvijezde, a ne dolje u svoja stopala , da se pitaju o našem mjestu u svemiru i da pokušaju da objasne kosmos.

- * Stiven Hoking

INFORMATIČKO DRUŠTVO – DRUŠTVO ŠIRENJA ZNANJA

DIGITALNA EKONOMIJA – RAST DRUŠTVENOG BOGATSTVA

STRAH I NADA ???

DA LI SE LJUDI POVLAČE U SVOJ ANTISOCIJALNI ELEKTRONSKI SVIJET?

DA LI ĆE KOMPJUTERIZOVANA TEHNOLOGIJA
POČETI DA DOMINIRA NAMA?

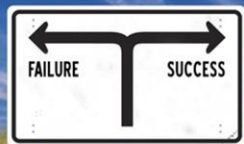

- POD UTICAJEM BRZOG RAZVOJA INFORMATIČKO-KOMUNIKACIONE TEHNOLOGIJE
- MIJENJAJU SE MEĐULJUDSKI ODNOSI, DRUŠTVENA PRAVILA I POSLOVNI ODNOSI

“ŠTO VIŠE INFORMACIJA TO VIŠE SLOBODE”
“ŠTO VIŠE INFORMACIJA TO MANJE SLOBODE”

**NEMA MIRA SVE OD TRENUTKA KADA JE UČINJEN PRVI KORAK
NA PUTU ZNANJA I RAZMIJEVANJA**

**ŠTA ĆEMO ODABRATI
- ČITAV SVEMIR ILI
NIŠTA**

PITANJA ZA RASPRAVU:

Da li je IT “najrpljaviji” produkt kapitalizma –*kako neki smatraju*– ili je nastala iz ljubavi prema ljudima u namjeri da im se život učini ljepšim, srećnijim i ugodnijem?

Što se više ljudi priključuje društvenoj mreži to veću vrijdnost ona donosi i društvu i svojim korisnicima!

